

הערה: הבסיס של רשימה זו הוא רשימת תיקונים שצורפה כנספח למאמר ביקורת שכתבתי על מהדורת 'גנזי הירושלמי', שעתידיה להתפרסם ב'ציון'. מאז מסירת המאמר לדפוס נוספו לי עוד תיקונים רבים והם שולבו כאן, כך שהרשימה כאן מלאה יותר. ההפניות (לעיל/להלן) מתייחסות למאמר שם, וייתכן שנפלו כאן גם שיבושים במספור הערות השוליים. הרשימה עתידה להתעדכן מפעם לפעם. מוזמנים גם לשלוח אליי תיקונים נוספים.

רשימת תיקונים ב'גנזי הירושלמי'

ברשימה מופיעים רק שיבושים והשמטות שאירעו בטעות, ולא מקומות שבהם המידע לא הוצג בכוונת מכוון (ראו לעיל, סעיף ח). כמו כן, לא הערתי על תיקונים שיש לדעתי להכניס בהשלמות המשוערות (ראו לעיל, סעיף ו ובהערות שם), ואף לא על אותיות ומילים שמופיעות כהשלמות אך לדעתי ניתנות לקריאה במקור – או על קריאות ודאיות שסומנו כמסופקות – כל עוד אין בכך כדי לשנות את הטקסט המופיע במהדורה (ראו לעיל, סעיף ב והערה 16).

רבים מתיקוני הקריאה הם הצעות בלבד ואיני משוכנע בהם לגמרי. במקרים אלה התיקון מוצע עם כוכבית בתחילתו, והמעין יחליט אם לסמוך עליו. בכמה מן התיקונים התקשיתי להציע את הקריאה הנכונה (בעיקר מסיבות טכניות) וצינתי רק את תיאור השיבוש בעמודה 'הערות'.

עמוד	שורה	הטקסט	צריך להיות	הערות
5–6				בקטע ברכות ² נכתבו מדי פעם בשולי העמוד האותיות מ"ם ועי"ן, ובמהדורה סומנו רק מקצת ההופעות. מ"ם מופיעה גם בעמ' 5, מימין לשורה 5 ומימין לשורה 21 (ובאותה שורה סימן של נקודתיים אחרי 'ומכירו'); עי"ן מופיעה גם בעמ' 5 מימין לשורה 14 (וגם באותה שורה סימן של נקודתיים אחרי 'ומכירו') ובעמ' 6 מימין לשורה 7 (הנקודתיים בשורה זו סומנו במהדורה). אותיות אלה נועדו, לדעתי, לסמן קטעים מסוימים בטקסט, ופירושן: 'מ>כאן' ו'עד כאן'. ¹

¹ המ"ם מופיעה תמיד לפני העי"ן, ובשורה הסמוכה להן מופיע סימן נקודתיים שמסמן היכן בדיוק נמצא הציון. לא הצלחתי להבין מדוע סומנו קטעים אלה. סימנים דומים נמצאים אולי גם בקטעים

17	14	נהיגין	* נְהִיגִין	
17	19	אדורי	* אֲדוּרִי	החיריק מסופק.
17	א2, 1	אֶת	* אֶת	הנקודה היא שריד מראשה של למ"ד בשורה שמתחת.
21	16	ליושנן	* לְיוֹשֵׁן	כלומר לישובן. ראו: מסטיי (לעיל, הערה 47). ושם מדובר בהגהה?
51	הפרדה:	אין	הלכות ופרקים ממוספרים	הלכות הירושלמי לרמב"ם.
66	26	אם	אִם	מעל המילה נרשם קו למחיקה.
72	24	בשאינשם	בשאינ שם	
75	8	שדה (2)	* שָׂדֶה	נראה שהנוסח הוגה כמו בכי"ל (פיאה, יט ע"א, טור 100, 23).
81	טור I, 10	כְּהֻסִידוֹ	* כְּהֻסִידוֹן	
83	תיאור:	לעמוד ב חסרים	לעמוד ב חסרות	
83	הפרדה:	אין	הלכות ממוספרות	ראו עמ' 85, 4.
87	7–6			בין שורה 6 לשורה 7 מופיעה השלמה לדילוג שבשורה 7: 'שְׁהִיתָה הפשתה מצויה בכל מָקוֹם אבל עכשיו שאין'. גם בין השורות שמתחת יש הגהה קשה לקריאה, ואולי היא שייכת לאותו תיקון.
105	ספרות:	קטלוג הגניזה האטלקית	הגניזה האטלקית	
110				המהדירים ציינו שני סימנים עגולים בשורה 12 ובשורה 13. לדעתי ניתן לזהות עיגול נוסף בין שורות 12–13 (מתחת למילה 'הארץ', בין המילים 'יונה' ו'אמר' – השורות אינן מיושרות בדיוק כמו במקור) ועוד אחד בשורה 16 (מעל המילה 'לקיש'). ²

אחרים: בקטע ראש השנה, עמ' 339, ב2, 15 – ג1, 8, מצאנו הערת גיליון שנכנסה לגוף הטקסט. בשוליים הוסיף המעתיק בתחילת הערת הגיליון 'מכאן' ובסופה 'עד כאן'. במקרה זה ברור שהקטע סומן מפני שאינו שייך לדברי התלמוד, אך בקטע ברכות אין סיבה לחשוב כך. גם בקטע שבבב"ד, עמ' 183, 4, מצאנו את הכיתוב 'ועד כאן' בשוליים (ייתכן שבעמוד הקודם הופיע גם 'מכאן', אך העמוד קרוע), וגם שם לא ברור לי עניינה של ההערה. ראו גם: סיני תוראן, 'פרקי מבוא לתולדות הפיסוק העברי', תרביץ, עא (תשס"ב), עמ' 461.

² הצילום המצוי במרשתת גרוע מאוד, ואפשר שיש סימנים נוספים. לא הצלחתי לעמוד על המשמעות של סימנים אלה.

120	18		מימין לשורה מופיע 'ר' (כנראה חלק מהתיקון שבגוף השורה).
130– 156			לאורך הטופס כולו לא סומנו בדרך כלל סימני 'הרפה', שמצויים בו הרבה מאד. לא הערתי על כך בטבלה זו, אך במילים שהבאתי מסיבות אחרות, הוספתי את הסימנים.
130	5	מתני	מְתָנִי חלק מהניקוד מסופק.
130	7	הכנסה	הכְּנָסָה נראה שיש ניקוד גם על הה"א הראשונה.
130	26	שיניח	שִׁינִיחַ
131	8	גְרָמִיָּה	גְרָמִיָּה
131	14	לִדְן...לִדְן	לִדְן...לִדְן
131	27	או תימר	אֵן תִּימָר
132	12	לחבית	לחֲבִית
133	2	אי קרין	מעל המילה מופיע סימן הפניה לגיליון, ובגיליון משמאל נכתב 'דינָרִים'. ³
133	3	דִּיתֶם דארמלָה	ייתכן שמעל המילים מופיעה הגהה, אולי 'אֵן דִּינָרִים'.
133	8	קולֶתָה	קוֹלֶתָה
133	29	ד	הכוונה למילית ההפניה 'דך' שמצויה בכתבי יד. על תיקון זה העמידוני חברי מרדכי וינטרוב ויואל בינדר, והם עתידים לפרסם מאמר שעוסק במילית זו (Joel Binder and Mordechai Weintraub, 'Dakh: On One Reference Sign in Medieval Hebrew Manuscripts', <i>Jewish Quarterly Review</i> [forthcoming]).

³ לא לגמרי ברור אם הערה זו באה למסור נוסח חלופי או שיש בה מעין פירוש (ואולי המילה 'איקרין' הוחלפה מחמת נדירותה; את צורת הרבים הזאת לא מצאתי מחוץ לסוגיה זו). הנוסח 'איקרין' (דברים מכובדים) הוא הנוסח גם בכי"ל כאן (שבת, ג ע"ג, טור 372, 1) ובמקבילה במסכת עבודה זרה (מא ע"א, טור 1391, 33), וכן בקטע עבודה זרה (עמ' 646, 3). ואולם השוו לצוטט של יחסי תנאים ואמוראים, ערך ר' יונתן רבו של ר' שמואל בר נחמני (ערכי תנאים ואמוראים, מהדורת משה יהודה הכהן בלוי, ניו יורק, תשנ"ד, א, עמ' שט): 'דורון של כבוד', ושמא יש קשר בין המילה 'דורון' בדבריו ובין גרסת 'דינרים'. לכאורה עשויה להיות נפקא מינה (קלה) בין הגרסאות. קודם לכן בסוגיה הובאה הדרשה (נוסח הקטע, שם, שורה 1) 'שאם הִיָּה קשָׁה עלִיד, באוכל תשברו. ואם לאו – הִכְרַע עליו כסף'. אפשר שלפי גרסת 'איקרין', היה ר' יונתן משלח אוכל, ולפי גרסת 'דינרים', היה מראש משלח כסף.

133	30	הָיָה בְּדִין	*בְּדִין הָיָה	
134	13	הַשָּׁמַן	הַשָּׁמֶן	
134	19	דִּינוּ		לדעתי במילה זו יש תיקון, ולפני כן היה כתוב 'דין' (כנראה בהשפעת השורה שמעליה).
134	25	מָה וְמָר	מָה וְמָר	
135	25	אֶרְוֹתָהּ	אֶרְוֹתָהּ	ייתכן שהדגש באל"ף בא כהוראה להגייה אותה ולהמירה בה"א, מלשון 'הר'. כך יתאים הביטוי לצורה הרגילה של הביטוי שנוקט 'להכניס ראשי בין שני הרים' (ראו למשל: תוספתא, יבמות א, י). עוד אפשר שמעל מילה זו נכתבו הגהה או פירוש ('הרים') אך לא הצלחתי לקרוא אותם.
136	1	בְּפֹרֶס	בְּפֹרֶס	
136	2	שֶׁאֵלֶּכְךָ	שֶׁאֵלֶּכְךָ	ניתן לקרוא את האותיות החסרות, שנפגמו בעקבות הדבקות הדפים, בכתב מראה, בעמוד השני (1ד).
136	11	יִיבָא	יִיבָא	
136	15	לְכָלֵּב	לְכָלֵּב	הסימן שמתחת לכ"ף הוא טעם (מרכא כפולה) ולא ניקוד.
136	22	עֲלִיו	*עֲלִי	
137	1	הָכֵן	הָכֵן	המילה לא מנוקדת, הסימן שמתחתיה הוא טעם.
137	18	מִדְּוָרָהּ	* מִדְּוָרָתָּהּ	
137	24	וּדְלִנּוֹן	* וּדִן לָוֶן	
137	26			מעל המילה ימים נכתבה בין השורות מילה נוספת שלא הצלחתי לקרוא.
138	1	בִּשְׁבַּת לֹא	בִּשְׁבַּת לֹא	
138	1	תַּעֲשֶׂה	(ע)[ת]עֲשֶׂה	
139	3			מעל המילה 'מה' יש סימן הפניה לגיליון, ובגיליון הימני ניתן כנראה לראות שרידים של השלמה למילים 'יוסי בעי' המופיעות בכ"ל (ד ע"ד, טור 378, 2) ולא בקטע.
140	4	עֲשֵׂאָה (2)	*שְׁעֵשֵׂאָה	
141	11	בִּיסוּד	בִּיסוּד	והכוונה להגייה 'בסיד'.
142	27	בְּהִישְׁפֹּטוֹ	בְּהִישְׁפֹּטוֹ	המילה לא מנוקדת. הסימן שנראה כ'שוא' הוא טעם זקף של המילה הכתובה מתחת, והסימן שנראה כ'חיריק' הוא לדעתי חור בקלף.

142	31	המהלך	* (ה)מהלך	נראה לי שהסימן שמעל הה"א הוא סימן מחיקה.
142	34	יושו	יושו	
142	35	חנוכתה	חנוֹכְתָה	
143	28	אשִׁי	אֶשֶׁי	
144	7	במֶעֶרָה	(במערה)	מעל ומתחת המילה סומנו קווי מחיקה (השווה עמ' 131, 4).
145	32	צונים	צוֹנִים	
145	36	וְעוֹלָה	וְ(ש)עוֹלָה	
145	2	כָּן וְכָן	כֵּן וְכֵן	לא נראה שמילים אלה מנוקדות.
145	10	חָלוּט	חָלוּט	
147	22	טִבֵּי	טִבֵּי	החיריק מסופק
148	28	תִּמְן	תִּמְן	השווה גם כ"ל, ו ע"ד, טור 389, שורה 46
149	19	הפאריִם	הפאריִם(ק)[ם]	
149	19	והצערות	הצערות	
149	20	על בית	* עלֹ לבית	נראה לי שמעל המילה מופיעה האות למ"ד, והמילה 'על' עצמה סומנה למחיקה.
149	33	הַחוּשֵׁשׁ אֲזֵנוֹ אֵינוֹ	* הַחוּשֵׁשׁ אֲזֵנוֹ	לא נראה שיש מקום להשלמה שבמהדורה (ראו ליברמן [לעיל, הערה 13], עמ' 110).
150	1	עבֹר	עֲבֹר	
150	2	אֲדָנִיָּה	אֲדָנִיָּה	
150	2	וחורי	וְחֹרִי	
150	3	שִׁינָה	שִׁינָה	
150	3	ח(וּ)בִרְנִי		מעל האותיות שתוקנו נשמר סימן הרפה, ומסתבר שאחת מהאותיות שנמחקו היתה תי"ו, שהופרדה לרי"ש ונו"ן.
150	4	הוי		מעל המילה מסומן עיגול הפניה לגליון ומסתבר שבגליון הימני (שלא נשמר) הופיעה השלמה של המילה 'הוא'.
158	12			מילוי השורה שמופיע בסוף שורה זו אינו מילוי שורה אלא סימן לטעם תמיהה (השווה למשל שורה 5 מעלה מילה 'והוצאה')
163	33	שְׁנֵי לְמִים חָסֵר כָּל שְׁהוּא וְהָא טִמְאָה	* הרי יש כָּן יוֹם וְכָל שְׁהוּא וְהָא טִמְאָה	אם הצעתי נכונה יש להשלים גם את השורות הסמוכות מעין הנוסח שבכ"ל, שבת, יב ע"א, טור 420, 1–3.
165	ספרות:	הנ"ל, מבוא, עמ' לו הע' 139	הנ"ל, מבוא, עמ' לו הע' 239	תודה לאריה אברהם שלוסברג על תיקון זה.

167	15		הנקודה שסומנה לפני המילה 'תמן' אינה נקודה אלא סימן טעם שנפוץ בטופס זה.
182	20		הX שסומן בשורה זו אינו X אלא סימן טעם שנפוץ בטופס זה.
184	12		העיגולית שסומנה בשורה זו אינה עיגולית אלא סימן טעם שנפוץ בטופס זה.
205	מספר דפים	מחוברים : ב-ז, ג-ו ו	מחוברים : ב-ז, ג-ו, ד-ה.
205	הפרדה :	אין	הלכות ופרקים ממוספרים
257	טעמים :	אין	יש (לא סומנו)
259	2	עבדים.	עבדים :
261	טעמים :	יש (לא סומנו)	אני לא זיהיתי טעמים בטופס זה
267	5-4		בגיליון השמאלי מופיעים שרידי הגהה, ונראה שניתן לקרוא שם 'שְׁבוּעָה'. ⁴
270	הפרדה :	אין	בפרק ב המשניות ממוספרות ; בפרק ג (הל' או הלכ') בין הלכות ; (גמ') בראש סוגיות התלמוד.
270	משנה :	בראש פרק ג משנה שלימה ג :א. פסקאות	בפרק ב מופיעות שלוש משניות רצופות. בפרק ג לא ברור לי ההבדל בין מה שמופיע בראש הפרק ובין שאר הפסקאות בפרק (ואם מפני שאין בפסקה זו 'וכו', הרי כך גם בפסקה שבעמ' 272, 30-32). ד"ר בנימין אליצור מסר לי שלדעתו הצורה שבה נכתבו המשניות מלמדת שהפרקים הועתקו מתוך טפסים שונים, וכך מסתבר.
276	25	עבד ר'	עבד לה ר'
277	1	מעוֹת ⁴ מעוֹת	אני לא רואה כל הגהה בשורה זו
289	9	פרק ד'	* פרק ד' כך עולה גם ממספור שאר הפרקים בטופס, שנפלה בו טעות דומה, וכך גם מובנת ההגהה.
298	23	ובאש	משמאל לשורה הופיע כנראה פירוש (הגהה?) לביטוי זה, אך בתמונה הזמינה

⁴ הקריאה מסופקת מאוד. אם קריאתי נכונה, נראה שהמגיה הכניס את הנוסח המופיע בתוספתא (יומא ב, ז [מהדורת ליברמן, עמ' 233]): 'שבועה היא בידינו'.

				במרשתת ניתן לקרוא רק כמה אותיות (١٥٠٠ XX X١٥). ⁵
299	12			מימין לשורה הופיעה הגהה שאינה ניתנת לקריאה בתמונה הזמינה במרשתת (פסקה מהמשנה?).
300				נראה שדף זה מכיל קטע מתוך פירוש שמצטט ירושלמי, ולא ירושלמי מקורי (ראו לעיל, הערה 32).
319	הפרדה:	(הלכ') בין הלכות	בפרק ב ההלכות ממוספרות	
345	טור I, 27	מגומין	בנימין	כמו שמופיע גם בפירוש שבשוליים הימניים (ראו לעיל, הערה 39).
423	הערת שוליים	עה ע"ג שורה 37 [7, 477]	עה ע"ג שורה 37 [7, 774]	לא הבנתי את עניינה של הערת השוליים.
425	משנה:	שלימות מחולקות		המשניות נוספו בשלב שני (ראו: שרלו [לעיל, הערה 5], סעיף ו).
431	5	בראשונה		מעל המילה מופיעה במהדורה תוספת ביד שונה של האות עי"ן, אך למעשה אין מדובר באות זו כי אם בסימן הפניה לגיליון. הכוונה להשלמת פסקת המשנה המופיעה בראש העמוד, וגם האות וי"ו שנוספה לפני כן מכוונת למספר ההלכה שנשמטה (ראו: שרלו, שם).
438	1	אלא	*אלא	נראה שמעל המילה סומן קו למחיקה
440	הפרדה:	(הל') בין הלכות	(O הל') בין הלכות	
475	מראה מקום	פ"ה ה"ו – ה"ד	פ"ה ה"ו – פ"ו ה"ד	
475	הפרדה:	(הל') בין הלכות	(הלכ') בין הלכות	לא צוינה ההפרדה בין הפרקים. יש מקום לציין גם את סימן ההפרדה בין ההלכות בדברי המגיה (עמ' 479, בשוליים השמאליים), השונה מזה שבגוף הקטע.
481	13	תיבות תיבות	תיבות	ראה השורה הבאה
481	14	והיו	תיבות והיו	ראה השורה הקודמת
481	28	שָׁאדִין	שָׁאדִין	
482	33	מאן תנה	מאן תנה	
484				בין שורה 25 לשורה 30 יש שש שורות, כך שהשורה המסומנת 30 היא למעשה

⁵ או שמא מדובר בחלק של הגהה שהמשכה נמצא בתחילת השורה שאחריה?

				שורה 31 (העמידני על כך אריה אברהם שלוסברג).
484– 485				בהצגת ההגהה שבשולי העמודים ובקריאתה נפלו לדעתי כמה שגיאות – ראו : שרלו (לעיל, הערה 5), סעיף א.
490	1	טרפה	*עֶרְפָּה	נראה לי שאפשר לזהות קצה רגל של עי"ן, וזה נוסח טוב יותר.
501	הפרדה :	אין	הלכות ופרקים ממוספרים	הלכות הירושלמי לרמב"ם.
509	מראה מקום	פ"ב ה"ב – ה"א	פ"ב ה"ב – פ"ג ה"א	
517	ספרות :	זוסמן, כתובת, עמ' 189	*זוסמן, תוספות, עמ' 194	במאמר שציון במהדורה אין עמוד 189. אני משער שהכוונה למקור שצינתי.
522	20	הויצ	הוית	
526	19	בַּצֶּעֱף		המילה מופיעה במהדורה בגופן אפור המיועד להשלמות, ובכל זאת סומן מעל האותיות עיגול המסמן קריאה מסופקת; כוונת המהדירים אינה ברורה לי. בתמונת כתב היד לא הצלחתי לזהות שריד להגהה. ראו גם : שרלו (לעיל, הערה 5), סעיף ב.
530	הפרדה :			לא צוינה ההפרדה בין הפרקים.
555	תיאור :	הגהות בשוליים גם בלטינית		המילים הלטיניות אינן הגהות כי אם רישומים נוטריוניים שנרשמו על הקטע בעת ששימש חומר כריכה. רישומים כאלה מופיעים כמעט בכל הקטעים שהוצאו מכריכות, אך הם צוינו רק כאן.
577	4	וידֹנוֹ אוֹתוֹ XזמֹX	*Xדֹנוֹ אוֹתוֹ בְּחִמְשֵׁי בְּשַׁבָּת	כך נראה לי לקרוא. מכל מקום, ההשלמה שבמהדורה אינה מתאימה לשרידים שבעמוד.
578	16	מושבותיכם	* מושבוחיכם	
582	6	נפשות בימי	נפשות מיש' בימי	
583	19	מה דודתו	מה	ראה בשורה הבאה
583	20	שנאמר ^ה	דודתו שנאמר ^ה	ראה השורה הקודמת
609	תיאור :	בסוף העמוד הועתקו שנית שלוש השורות האחרונות של מכות בדפוס... בכתיבת יד אחרת		מדובר בהשלמה של דילוג בנוסח הקטע ולא בהעתקה חוזרת.

619	הפרדה :	הפרדה : (O) בין הלכות	הפרדה : (O) בין הלכות	השורה השנייה מיותרת.
638	נדפס :	דפים ב-ד לא נדפסו	דפים ב וד לא נדפסו	
640	20	נחמן		נראה שיש הגהה במילה זו, ואולי תוקן לימתוין או להפך.
640	5	קולח כהדה	קולח : כהדה	
641	3	שמית	שמית :	
641	7	בהם	בהם :	
650	ה2, 17	לגבוה.	לגבוה	
653	א2, 2	שנים	שנים :	
653	9	לחדות		מעל המילה מופיע סימן הפניה לגיליון, ובגיליון הימני נכתב 'דוּת'. ⁶
653	10	הדרך	הדרך	המהדירים סברו כנראה שהשווא הוא טעם זקף של המילה שמתחת, אך השווא נראה בבירור, ומצד מערכת הטעמים לא מתאים שיבוא זקף במקום החוּא. ⁷
653	16	תמיק את העוֹבֵר	תמיק את העוֹבֵר	
653	18	וכה	וכה	

⁶ אולם ד"ר בנימין אליצור כתב לי שלדעתו יש לקרוא בהגהה 'חרוב'. החילוף 'חדות'/'דות' עמד במוקד פולמוס ארוך בין חוקרי הלשון. יש שראו בצורה 'חדות' צורה מקורית, ובצורה 'דות' שיבוש שלה, ואף בחנו את מהימנותם של כתבי יד בהתאם לשימושם בצורות אלה. לעומתם, יש הטוענים ששתי הצורות מקוריות (ואולי אף נבדלות במקורן ובמשמעותן) ושייכות למסורות לשון שונות. מסתבר שכאן מדובר בהגהה (פירוש?) של לומד הרגיל לצורה 'דות' שנפוצה בבבלי, ולפנינו עוד דוגמה להשפעה של מסורת בבלי על נוסח הירושלמי (כמו ההגהה הנוספת שלו שצוינה בסמוך). על 'חדות'/'דות' ראו: יואל אליצור, "'חדות'–'דות'": מלה שהשתבשה או נוסחאות מקוריות שונות, לשוננו, מח–מט (תשמ"ה), עמ' 132–141; מרדכי עקיבא פרידמן, 'לעניין חדות – דות', שם, נ (תשמ"ו), עמ' 72; יואל אליצור, 'תגובה', שם, עמ' 73–76; סימון הופקינס, 'על "דות" – "חדות" בפירוש המשנה לרמב"ם', לשוננו, נג (תשמ"ט), עמ' 124; דוד טלשיר, 'עוד לעניין חדות–דות', שם, נג (תשמ"ט), עמ' 125 (ותגובת אליצור שם); משה בר-אשר, מחקרים בלשון חכמים, א, ירושלים תשס"ט, עמ' 101 (והערה 153); שמעון שרביט, תורת ההגה של לשון חכמים (מסד נתונים), ירושלים תשע"ו, עמ' 52–53; מסטיי (לעיל, הערה 5), עמ' 91–92. לדיון נוסף בצורה הלשונית ולזיהוי הריאלי של החדות/דות ראו: הדס שמבדל ועוזי ליבנר, "'החדות" – מתקן אחסון תת-קרקעי בארץ ישראל הרומית: פרק בריאליה תלמודית', קתדרה [בדפוס].

⁷ הניקוד בשווא מלמד שהנקדן לא הבחין בין שווא לפתח, תופעה ידועה במסורות מזרחיות (ראו: תלמה צורבל, מסורת הלשון של הרמב"ם לפי האוטוגרף של פירושו למשנה [עדה ולשון, כה], ירושלים תשס"ד, עמ' 28–32, ובעיקר המקורות שציינה להם). חילוף דומה מצאנו בטופס זה כנראה במילה 'החללי' (ראו להלן), ואת החילוף ההפוך במילים 'בפריאה', 'בפשה' 'כחללה'.

653	18	שְׁאִילָתָא	שְׁאִילָתָא	
653	21	בְּיָרֹךְ... וְקוּפְטָרִיָּה	בְּיָרֹךְ... וְקוּפְטָרִיָּה	
653	א2, 1	נְחֻמָּס	נְחֻמָּס	
653	א2, 2	לַחֲמַתָּא דְגִנְרָא... בְּאַצְבַּעִיהָ... אַסְפְּלִינִי	לַחֲמַתָּא דְגִנְרָא... בְּאַצְבַּעִיהָ... אַסְפְּלִינִי	חלק מן הניקוד מסופק.
653	א2, 3	מִתַּחֲלָלָה וְקִלְמָה	מִתַּחֲלָלָה וְקִלְמָה	
654	א2, 6	כַּחַלָּה	כַּחַלָּה	הסימן על הלמ"ד, שמופיע במהדורה כפתח, הוא כנראה טעם (אתנח).
654	א2, 8	אֹפִיּוֹן	אֹפִיּוֹן	
654	א2, 9	אֲבָא	אֲבָא	מלמד על הבחנה בין צורה רפויה לדגושה של שם זה?
654	א2, 12	הַחֲלָל	הַחֲלָל	ראו: מסטי (לעיל, הערה 5), עמ' 197.
654	14	מְרִיָּא * מְרִיָּא	מְרִיָּא	כלומר, צריך להיות 'מדייא' כבכ"ל, אך הקריאה מסופקת.
654	22	שְׂרִי	שְׂרִי	
654	ב1	T-S NS 162.180 (עליון) T-S AS + 81.97 (תחתון)	T-S NS 162.180 (תחתון) T-S + AS 81.97 (עליון)	
654	ב1, 4	שִׁנְשִׁתְּרָה	שִׁנְשִׁתְּרָה	
655	ב2	T-S NS 162.180 (עליון) T-S AS + 81.97 (תחתון)	T-S NS 162.180 (תחתון) T-S + AS 81.97 (עליון)	
657	ד1, 3	אֲבוּתִיכֶם	אֲבוּתִיכֶם	נראה לי שאין מדובר בניקוד אלא בטעם.
658	ד1, 7	גֹּון * גֹּון	גֹּון	נראה שהמגיה תיקן ל'אג'י. ⁸
658	ד1, 9	מְקוֹנָה	מְקוֹנָה	
658	17	* עוֹקְבָא א' בִּשְׁ	עוֹקְבָא א' בִּשְׁ	הקריאה אינה בטוחה.
658	21	רַב שֶׁשֶׁת	רַב : שֶׁשֶׁת	הנקודתיים הם ניקוד שווא של האות פ"א במילה 'פשוט' בשורה 20.
658	22			בתחתית דף 1ד מצאנו השלמה של הדילוג שחל בשורה 22 באותו עמוד.

⁸ החיריק נראה לי ודאי. את האל"ף זיהה אפשטיין כטעם אתנח ששייך למלה 'שְׁבִיל' שמעליה, אך לדעתי זוהי אל"ף, וגם מצד מערכת הטעמים של הטופס לא מתאים שיבוא שם אתנח (ראו: יעקב נחום אפשטיין, 'לשרידי הירושלמי (ג)', תרביץ, ג [תרצ"ב], עמ' 246). הנוסח 'אג'י' מתועד בכ"ל גם במקום אחר (שבת, ה ע"ג, טור 381, 23). חילופי נוסח בשם המקום הזה מצאנו במקומות נוספים (ראו: ירושלמי, בבא בתרא טו ע"א, טור 1249, 11 [ירושלמי נזיקין] (לעיל הערה 32), עמ' 93, שורה 22; בראשית רבה ו, יז [מהדורת תיאודור-אלבק, עמ' 45, שורה 2]; שם צט, יג [עמ' 1292, שורה 3]; קהלת רבה ג, ב).

ניתן לקרוא: 'פשוט ידלים בטהרות כד'.				
בשורה 22 יש כנראה סימן הפניה לגיליון מעל האות מ"ם סופית שבתחילת השורה.				
מימין לשורה 4 נוספה מילה, אולי 'אהן'.			ד2, 4	658
לדעתי היה כתוב 'בעד' והוגה ל'בעי'.		בעה	16	659
שיבוש של 'אגוז'.	* אגון	אגון	קטע 3, 9	670
	מקביל להלן Ox. 2343	מקביל לעיל Ox. 2343	Parma 166/12	745
כך עלה מבירור עם המחבר.	י' לייטר, הצעת דגם למהדורה ביקורתית של התלמוד הירושלמי, עבודת מוסמך, האוניברסיטה העברית בירושלים, תשנ"ו	י' לייטר, הצעת מחקר לעבודת דוקטור (לא פורסם)	לייטר, הצעת מחקר	754